

Г.А. Домарецька

Соломія Крушельницька — зірка оперної сцени

**Збірник диктантів і переказів
з української мови**

5-11 класи

**ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН**

Домарецька Г.А.

Д66 Соломія Крушельницька — зірка оперної сцени: Збірник диктантів і переказів з української мови. 5-11 класи. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2011. — 24 с., іл.

ISBN 978-966-10-2159-3

У збірнику подано тексти диктантів та переказів з української мови для учнів 5-11 класів, які містять цікаву інформацію про визначну українську оперну співачку Соломію Крушельницьку. Тексти диктантів і переказів складено відповідно до вимог чинної програми з української мови.

Видання адресовано вчителям української мови і літератури, школярам, студентам філологічних факультетів, керівникам гуртків і всім, хто цікавиться культурною спадщиною українського народу.

ББК 74.268 Укр.я721

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

Передмова

У пропонованому збірнику вміщено тексти для контрольних (чи навчальних) диктантів та переказів з української мови для учнів 5-11 класів, які містять цікаву інформацію про визначну українську оперну співачку Соломію Крушельницьку.

Тексти диктантів і переказів складено відповідно до вимог чинної програми з української мови для 5-11 класів з урахуванням вікових особливостей учнів.

Збірник диктантів і переказів складено на основі друкованих джерел, у яких вміщено відомості про життєвий і творчий шлях незрівнянної артистки.

У текстах ідеться про родину, дитинство, навчання Соломії у Львівській консерваторії та в Італії, про її тріумфальні виступи на кращих оперних сценах світу.

Учні матимуть змогу ознайомитися з викладеними фактами про життя та артистичну діяльність прославленої співачки, творчість якої мала величезний вплив на розвиток вокального мистецтва в усьому світі.

Після текстів для переказів подано тлумачення малозрозумілих слів, синоніми до окремих лексем, а також орієнтовні плани переказів.

ТЕКСТИ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ ДИКТАНТІВ

5 клас

Дитинство Соломії Крушельницької

Народилася Соломія Амвросіївна Крушельницька 23 вересня 1872 року в селі Білявинцях Бучацького повіту на Поділлі в сім'ї священика.

Дитинство майбутньої співачки проходило в селі Біла під Тернополем.

Краса рідної природи, чарівні народні пісні глибоко запали в душу юної Соломії.

Музика, співи увійшли в життя дівчинки з раннього дитинства з молоком матері. Діти Крушельницьких завжди співали, ставили невеликі вистави, якими захоплювалися сусіди і гості. Ще маленькою Соломія вчилася грати на фортепіано, а в 10 років виступала в хорі “Руської бесіди” в Тернополі. Вона також співала в сільському хорі, організованому її батьком.

100 слів.

За Михайлом Головащенком

6 клас

Навчання музики

Старші діти Крушельницьких ходили до польської школи, бо української в Галичині тоді не було. Соломія вчилася вдома, приватно. Спершу її навчала румунка з Чернівець, а пізніше батько запросив учителя сільської школи Миколу Мороза.

Коли Соломія зажила співацької слави, він говорив жартома, що тепер підписуватиметься: “Микола Мороз – учитель Соломії Крушельницької”.

Вчитися музики Соломія почала з 6-7 років. Грати на фортепіано вона вчилася одночасно з сестрою Оленою. Але Соломія мала

вилася до людей з винятковою теплотою і розумінням, що в недалекому минулому сприяло правдивому відтворенню нею на сцені життєвих характерів і подій, а тепер спонукало її допомагати іншим в їхніх прикростях і невдачах.

Чутлива й прониклива за натурою, вона вмiла безпомилково вгадувати потаємні бажання людей, про які вони не наважувалися просити.

...Джакомо Пуччіні після гучного і болісного провалу “Мадам Баттерфляй””, незважаючи на участь у спектаклі такої чудової актриси, якою була Розіна Сторкіо, відвідав Соломію і сказав їй: “Я чимало працював над переробкою “Баттерфляй”, і тепер все на своєму місці, однак виконати її мусиш ти”. В той момент він звертався до неї з неприхованим благанням, і Соломія відчула збентеження: як відповісти “ні”? Як відмовитися?

Але, з іншого боку, як їй, найушлавленішій виконавиці Вагнера, перевтілитися в сльозливу й закохану японочку?

І все ж вона сказала: “Так!”. І тріумфально виконала Баттерфляй — свою останню оперну роль — в найбільших театрах світу сто разів підряд. Після сотої вистави Соломія сказала Пуччіні, якому вона знову повернула радість успіху і віру у своє мистецтво: “Сто вечорів Баттерфляй... тепер — баста!”. І віддала йому свою, вже освячену славою партитуру.

Крушельницька була незрівнянною, неперевершеною як в оперному, так і в камерному мистецтві. Ті, кому довелось бачити і чути артистку на сцені в різних куточках світу, ніколи не забудуть її блискучого співу і гри.

490 слів.

За Джорджо Папасолі

Пояснити значення слів:

шляхетний — відзначається високими моральними якостями; благородний;

комбінація — сполучення, поєднання або розташування чогонебудь (переважно однорідного) у певному порядку;

партитура — нотна книга із записом партій музичного твору;

камерний (спів) — призначений для невеликого приміщення та нечисленної аудиторії.

Дібрати синоніми до слів:

стриманий — витриманий, урівноважений, здержаний;

збентеження — бентеження, зніяковіння, замішання, сум'яття.

Скласти план докладного переказу

Орієнтовний план:

I. Завершення театральної кар'єри Соломії Крушельницької.

II. Незрівнянна співачка повертається до Італії.

1. Віареджо — райський куточок.

2. В оточенні славнозвісних осіб.

3. Щирість і люб'язність Соломії у ставленні до людей.

4. Спогади про останню блискучу оперну роль співачки в опері Джакомо Пуччіні "Мадам Баттерфляй".

III. Неперевершена Соломія.

Література

1. Абліцов Віталій “Галактика. “Україна”. Українська діаспора: видатні постаті”. — К.: КИТ, 2007.
2. Вони прославили наш край: Бібліографічний посібник. — Тернопіль, 2002.
3. Головащенко М. Соломія Крушельницька в “Ла Скала”. // Музика. — 1978. — №5.
4. Головащенко Михайло. Соломія Крушельницька. Спогади. Частина перша. — К.: Музична Україна, 1978.
5. Головащенко Михайло. Соломія Крушельницька. Матеріали. Листування. Частина друга. — К.: Музична освіта, 1979.
6. Загайкевич М. Великій артистці. // Музика. — 1980. — №4.
7. Картонассі Р. “Мадам Баттерфляй” — триумф Соломії Крушельницької. // Музика. — 1973. — №4.

Зміст

Передмова	3
Диктанти	
5 клас. Дитинство Соломії Крушельницької.....	4
6 клас. Навчання музики.....	4
7 клас. Чарівниця співу.....	5
8 клас. Заповітна мрія.....	5
9 клас. Виступ Соломії Крушельницької у Львові.....	6
10 клас. Визнання публіки.....	7
11 клас. У zenіті слави.....	8
Перекази	
5 клас. Вроджений талант	9
6 клас. Спогади про незабутню Соломію.....	10
7 клас. Тріумф молодій співачки.....	11
8 клас. Концерт у рідному місті.....	13
9 клас. Про незабутню людину.....	15
10 клас. Невтомний педагог.....	17
11 клас. Незабутнє.....	19
Література	22

Навчальна видання

Домарецька Галина Асафатівна

**СОЛОМІЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА —
ЗІРКА ОПЕРНОЇ СЦЕНИ**

**Збірник диктантів і переказів з української мови
5-11 класи**

Головний редактор *Богдан Будний*

Редактор *Надія Бульчак*

Обкладинка *Володимира Басалиги*

Комп'ютерна верстка *Нелі Ягній*

Підписано до друку 16.05.2011. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Гарнітура Таймс.

Умовн. друк. арк. 1,4+0,47 вкл. Умовн. фарбо-відб. 1,4+0,47 вкл.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців

ДК №370 від 21.03.2001 р.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців

ДК №370 від 21.03.2001 р.

ISBN 978-966-10-2159-3

